

Nr 131.

Av herr Sävström m. fl., med förslag till lag om folkomröstning
angående rusdrycksförbud.

Vid 1921 års riksdag antogs såsom vilande ett förslag till ändring av grundlagarna, varigenom en s. k. konsultativ folkomröstning uttryckligen medges av författningen. Det synes med visshet kunna förväntas, att detta års riksdag kommer att bekräfta denna grundlagsändring.

Densamma har närmast föranletts av en önskan att tillmötesgå det från många håll resta kravet på en förbudsomröstning. För att en sådan omröstning skall komma till stånd kräves emellertid enligt det vilande förslaget en av Konung och riksdag gemensamt stiftad lag. Då proposition i ämnet icke enligt vad vi erfarit kan förväntas, har riksdagens nykterhetsgrupp i syfte att förebygga onödigt dröjsmål med omröstningen, ansett nödigt att genom i andra kammaren väckt motion framlägga förslag i ämnet.

I den offentliga diskussionen om grunderna för utformningen av denna lag ha meningarna brutit sig dels beträffande antalet av de frågor, som borde ställas, dels beträffande ett framkastat förslag om en sådan anordning av omröstningen, att det bleve möjligt att vinna kännedom icke blott om antalet ja- och nej-röster utan också om deras fördelning efter ålder och kön.

Riksdagens nykterhetsgrupp anser skäl icke förefinnas att på dylikt sätt inveckla omröstningen. Vad man med folkomröstning avser är att få klart konstaterat:

1) huruvida inom landet, bland dem, som över huvud äga någon mening i frågan, finnes en övertygad folkmajoritet för ett allmänt rusdrycksförbud;

2) därest sådan majoritet existerar, huru stor denna är. Vid sådant förhållande saknar en mera detaljerad frågeställning eller ett särskiljande av de röstande tillräckliga motiv. Detta förslag går alltså ut på gemensam omröstning rörande frågan, huruvida den röstande önskar ett i lagen till omfattning och art närmare bestämt förbud eller icke.

I anslutning till vad som sålunda anförts, få vi därför hemställa,

att riksdagen, under förutsättning att det vilande förslaget till ändrad lydelse av 49 § regeringsformen samt 1 och 38 §§ riksdagsordningen av riksdagen slutligen antages, ville för sin del godkänna bilagda förslag till lag om folkomröstning ang. rusdrycksförbud.

Stockholm i januari 1922.

<i>Aug. Sävström.</i>	<i>J. A. Jonsson.</i>	<i>E. G. Nilsson.</i>
<i>Adolf Janson.</i>	<i>Felix Hamrin.</i>	<i>Gottfrid Karlsson.</i>
<i>Carl Sehlin.</i>	<i>O. Johansson,</i> Edsbyn.	<i>O. Isacsson.</i>
<i>Eric Björnberg.</i>	<i>Th. Hansén.</i>	<i>Eskils Hans Hansson.</i>
<i>Sven Olsson.</i>	<i>L. J. Carlsson-Frosterud.</i>	<i>Herman Norling.</i>
<i>Anders Norsell.</i>	<i>Rob. Karlsson.</i>	<i>A. W. Lundén.</i>
<i>Gustaf Johansson.</i>	<i>Ernst Eriksson.</i>	<i>Carl Bodén.</i>
<i>Alfred Persson.</i>	<i>Nelly Thüring.</i>	<i>Eric Rydström.</i>
<i>Axel Andersson.</i>	<i>Emil Gustafson.</i>	<i>Agda Östlund.</i>
<i>Martin Andersson.</i>	<i>A. Danielsson.</i>	<i>Ola Jeppsson.</i>
<i>C. O. Johanson.</i>	<i>Anton Eklund.</i>	<i>Ruben Wagnsson.</i>
<i>W. Bäckström.</i>	<i>C. V. O. Höglund.</i>	<i>Sv. Bengtsson</i> i Norup.
<i>Mauritz Västberg.</i>	<i>Carl Vahlstedt.</i>	<i>J. P. Igel,</i>
<i>Ivar Vennerström.</i>	<i>Ivar Österström.</i>	<i>Johan Olofsson.</i>
<i>Gustaf Olsson</i> i Ramsta.	<i>Lars Dalgren.</i>	<i>Sven Jönsson.</i>
<i>M. L. Petersson,</i> Broaryd.	<i>Bernhard Nilsson.</i>	<i>K. A. Borg.</i>
<i>C. J. Johansson,</i> Upp-Mälby.	<i>Axel Lindqvist.</i>	<i>Viktor Herou.</i>
<i>Adolv Olsson,</i> Gävle.	<i>A. J. Bårg</i> i Katrineholm.	<i>Julius Hedvall.</i>
<i>Viktor Öhman.</i>	<i>Allan Andersson.</i>	<i>C. O. Johansson,</i> Sollefteå.
<i>Oscar Carlström,</i> Helgagård.	<i>Nils Svensson,</i> Långelanda.	<i>Gust. Andersson</i> i Rasjön.
<i>Olof Andersson,</i> Höör.	<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>J. H. Blomquist.</i>
<i>O. W. Lövgren.</i>	<i>Elof Lindberg.</i>	<i>Aug. Spångberg.</i>
<i>K. Verner Karlsson,</i> Grängesberg.	<i>Ernst Hage.</i>	<i>Ant. Wikström.</i>
	<i>H. Molander.</i>	

Förslag till

Lag om folkomröstning angående rusdrycksförbud.

1 §.

Under år 1923 skall genom omröstning, varom i 49 § regeringsformen och i denna lag stadgas, utrönas, huruvida folket önskar, att i Sverige införas rusdrycksförbud.

Den, som önskar, att en lag om förbud mot att införa, framställa, omsätta eller innehava varor, som innehålla mer än 2¼ viktprocent alkohol, med mindre det äger rum för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt eller industriellt ändamål, måtte av riksdagen och Konungen antagas, skall därvid rösta ja; den, som icke önskar detta, skall rösta nej.

2 §.

Omröstningsdistrikt och omröstningsförrättare vare för varje fall valdistrikt och valförrättare vid val till riksdagens andra kammare; och skall vad i vallagen finnes föreskrivet om sådant valdistrikt och sådan valförrättare i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

3 §.

Vid omröstningen skall senast fastställda röstlängd för val till andra kammaren lända till efterrättelse.

4 §.

Omröstningen utsättes av Konungen till för hela riket gemensam sönd- eller helgdag och skall börja klockan 9 förmiddagen samt fortgå till klockan 9 eftermiddagen, dock att uppehåll göres för den tid, högmässogudstjänst inom kommunen pågår. Där å någon ort andra tider på dagen för omröstningen finnas mera lämpliga äger länsstyrelsen att på framställning av omröstningsförrättaren därom förordna, med iakttagande att tillträde till omröstningen skall finnas minst tre timmar före klockan 3 eftermiddagen och minst två timmar efter klockan 6 eftermiddagen.

5 §.

Sedan Konungen förordnat om anställande av allmän folkomröstning samt utsatt dagar för densamma, skola länsstyrelserna i länskungörelserna samt i den eller de tidningar inom orten, där allmänna påbud för länet vanligen meddelas, omedelbart kungöra dag och tid för omröstningen samt stället för densamma. Kungörelsen skall jämväl innehålla den proposition, efter vilken omröstningen skall försiggå, avfattad i överensstämmelse med det vid denna lag fogade formulär 1, ävensom en erinran om den skyldighet, som åligger vederbörande omröstningsförrättare att ofördröjligen till finansdepartementet insända avskrift av omröstningsprotokollet.

6 §.

I omröstningslokal skall proposition för omröstningen finnas anslagen.

7 §.

Vid omröstningen skola begagnas ja- och nej-sedlar av vitt papper utan kännetecken. Sådana sedlar, lika till storlek och beskaffenhet, skola vid omröstningstillfället finnas för de röstande tillgängliga.

8 §.

Beträffande omröstningens förrättande skall vad i 57, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67 och 68 §§ vallagen är stadgat om val till riksdagens andra kammare äga motsvarande tillämpning, med undantag dock för föreskriften om stämpling av kuvert ävensom för senare delen av 66 §.

9 §.

När alla röstberättigade, som vid omröstningstidens utgång äro tillstädes, avlämnat sina röstsedlar, förklarar ordföranden omröstningen avslutad.

Omedelbart därefter verkställes röstsammanräkningen.

Ogill är röstsedel, till vilken använts annat än vitt papper eller å vilken finnes något kännetecken, som kan antagas vara med avsikt där anbragt. Finnas i ett kuvert två eller flera röstsedlar, vare de alla ogilla.

Efter det jämförelse med anteckningarna i röstlängden skett, inläggas röstsedlarna, de godkända och de underkända var för sig, i omslag, vilka förses med minst två närvarandes sigill. De sålunda inlagda röstsedlarna skola förvaras, intill dess omröstningen vunnit laga kraft eller förordnande om ny omröstning meddelats.

10 §.

I det protokoll, som i överensstämmelse med det vid denna förordning fogade formulär 2 med däri gjorda anvisningar skall föras vid förrättningen, antecknas särskilt:

antalet giltiga ja- och nej-röster, ävensom antalet av de röstberättigade, som enligt anteckningarna i röstlängden deltagit i omröstningen;

därest någon förvägrats rösta, dennes namn samt orsaken till sådan vägran;

om röstsedel förklarats ogill, grunden för detta beslut.

I protokollet avtryckas även de sigill, varmed röstsedlarna förseglats.

11 §.

Varder sedan omröstningen avslutats nödvändigt att uppskjuta och avbryta förrättningen, skola alla röstsedlar inläggas i omslag, vilka förseglas under minst två närvarandes sigill samt jämte andra till omröstningen hörande handlingar läggas i säkert förvar; och må förrättningen icke ånyo företagas, innan omröstningsförrättaren inför öppna dörrar förvissat sig om, att de åsatta sigillerna äro obrutna.

12 §.

Omröstningens utgång kungöres omedelbart genom uppläsande av det under förrättningen förda protokollet, som till riktigheten bestyrkes av ordföranden och två av de närvarande.

Ordföranden insänder därefter ofördröjligen bestyrkt avskrift av protokollet över röstsammanräkningen till finansdepartementet. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

13 §.

Förmenar medlem av kommun, att omröstningen icke försiggått i laga ordning, äger han att däröver hos Konungen anföra besvär. För sådant ändamål äger klaganden att begära behörigt protokollsutdrag, i stad hos magistraten och på landet hos omröstningsnämndens ordförande. Protokoll skall inom högst tre dagar till klaganden utlämnas; och skall han vid förlust av talan sist inom 10 dagar efter förrättningens avslutande sina till Konungen ställda besvär ingiva till länsstyrelsen, som genom tillkännagivande i länskungörelserna och i tidning inom orten utsätter viss kort tid, inom vilken förklaring över besvären må till länsstyrelsen avgivas. Sedan denna tid tilländagått, har länsstyrelsen att besvärshandlingarna jämte de förklaringar,

som må hava inkommit, ofördröjligen till Konungen insända för att i rege-
ringsrätten skyndsamt föredragas och avgöras.

14 §.

Sedan protokollen över omröstningen från rikets alla omröstnings-
distrikt till finansdepartementet inkommit samt omröstningarna vunnit laga
kraft, företages inför chefen för nämnda departement sammanräkning av de
avgivna rösterna.

15 §.

I ärenden rörande omröstningen må det vara en var tillåtet att, under
iakttagande av behörig tid och ordning, på eget äventyr till myndighet in-
sända handlingar i betalt brev med allmänna posten.

Vad här ovan i denna paragraf stadgas äger ej tillämpning i fråga
om besvär.

16 §.

Infaller å söndag eller annan allmän helgdag tid, då åtgärd för talans
fullföljande eller bevarande sist bör företagas, må åtgärden vidtagas å nästa
söckendag.

17 §.

Kostnaderna för anordnande av allmän folkomröstning skola gäldas
av statsverket utom vad angår lokaler för omröstningarna, som tillhanda-
hållas av kommunerna.
